12.12.2016

Eduskunta
Lakivaliokunta

Viite: Lakivaliokunnan lausuntopyyntö, HE 252/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle tutkintavankeuden vaihtoehtoja ja järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi, 1.12.2016

Valtiovarainministeriön lausunto

Lakivaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainitusta hallituksen esityksestä. Kansainväliset valvontaelimet, kuten Eurooppalainen kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun ja rangaistuksen estämiseksi toimiva komitea (CPT) ja Yhdistyneiden Kansakuntien kidutuksen vastainen komitea (CAT), ovat toistuvasti huomauttaneet Suomea tutkintavankien säilyttämisestä poliisin säilytystilassa. Tutkintavankeja oli vuonna 2014 yhteensä 699, joista poliisin tiloissa 80 ja vankiloissa 619. Esityksessä ehdotetaan pakkokeinolakiin (806/2011) lisättäväksi säännökset tehostetusta matkustuskiellosta ja tutkinta-arestista, kun matkustuskielto olisi riittämätön pakkokeino ja muut laissa säädetyt edellytykset täyttyisivät. Tehostettua matkustuskieltoa ja tutkinta-arestia voitaisiin valvoa teknisin työvälinein. Lisäksi ehdotetaan, että poliisin ylläpitämässä säilytystilassa säilytettävän tutkintavangin säilytysaikaa lyhennettäisiin ja sijoittamisen edellytyksiä täsmennettäisiin. Tutkintavankia säilytettäisiin jatkossa poliisin säilytystilassa enintään seitsemän vuorokautta, ellei pidempään säilytysaikaan ole poikkeuksellisen painavaa syytä. Pääsääntöisesti tutkintavankeja säilytettäisiin tutkintavankilassa. Tutkintavankien joutuisampi siirtäminen poliisin säilytystiloista vankiloihin lisäisi tutkintavankien määrää vankiloissa.

Valtiovarainministeriö lausuu lausuntonaan seuraavaa. Julkisen talouden vaikeassa tilanteessa ministeriöiden tulee sopeuttaa toimintaansa vastaamaan valtiontalouden kehyksiä ja kehysalenemia. Esityksessä esitetään useita uudistuksia, jotka aiheuttaisivat Rikosseuraamuslaitokselle ja poliisille pysyviä vuosittaisia lisäkustannuksia. Valtiovarainministeriö esitti oikeusministeriölleen antamassa 7.4.2016 lausunnossa, että asiaa koskevan mietinnön jatkovalmistelussa tulisi selvittää mahdollisuudet matalamman kustannustason ratkaisuihin (esim. kuulustelutilainvestoinnit, kuljetuskustannusten optimointi). Lisäksi jatkovalmistelu tulisi toteuttaa Rikosseuraamuslaitoksen pitkänaikavälin toimitilavision ja -suunnittelun mukaisesti niin, että mahdolliset investoinnit ja toimintamallit voidaan optimoida oikein. Edellä kuvattuja asioita on syytä tarkastella täytäntöönpanon suunnittelussa.

Esityksen taloudelliset vaikutukset on kuvattu selkeästi. Taloudellisten vaikutusten osalta esityksessä todetaan, että tutkintavankien määrä vankiloissa lisääntyisi noin 25−30 vangilla päivittäin ja vankilan kuljetustehtävät lisääntyisivät, mikä tarkoittaisi n. 1,4−1,7 milj. euron lisäkustannuksia. Lisäksi Rikosseuraamusvirastolle aiheutuisi kustannuksia tutkinta-arestin valvonnasta ja toimeenpanosta vuosittain 247 000 euroa ja teknisistä valvontalaitteista. Esityksen mukaan uudistuksen Rikosseuraamuslaitoksen pysyvät vuosittaiset lisäkustannukset olisivat noin 1,7−2 milj. euroa. Esityksen mukaan vuosikustannusten lisäksi Rikosseuraamuslaitokselle syntyisi n. 400 000 euron kertaluonteiset lisäkustannukset mm. videoneuvottelulaitteiden ja uu-

sien kuulustelutilojen hankinnoista. Esityksessä on todettu, että muutokset voidaan toteuttaa Rikosseuraamuslaitokselle valtiontalouden kehyspäätöksissä ja valtion talousarvioissa osoitettujen määrärahojen puitteissa.

Esityksen mukaan poliisille ei aiheudu säästöjä toimitila- ja henkilökustannuksissa, koska poliisilla ei ole mahdollisuutta luopua säilytystiloista ja vartijoista, koska tutkintavankien lisäksi poliisin säilytystiloissa on rikosperusteisesti kiinniotettuja ja pidätettyjä henkilöitä. Esityksen mukaan säilytystiloja koskevat säästöt voivat syntyä vasta tulevaisuudessa, jolloin uusia poliisin toimitiloja rakennettaessa voitaisiin arvioida tarvittavien säilytystilojen määrä suhteessa säilytettävien määrään vähentymiseen. Poliisivankilaan liittyvät noin 280 000 euron säästöt, jotka syntyvät ruokailun ja terveydenhoidon aiheuttamien kustannusten vähentymisestä. Poliisille syntyisi kuitenkin lisäkustannuksia kuljetuksista vankilan ja poliisiaseman välillä esitutkintatoimenpiteitä varten. Esityksen mukaan kuljetuksista aiheutuviksi kustannuksiksi vuositasolla on laskennallisesti arvioitu n. 640 000 euroa. Esityksessä on todettu, että muutokset voidaan toteuttaa poliisille valtiontalouden kehyspäätöksissä ja valtion talousarvioissa osoitettujen määrärahojen puitteissa. Esityksessä on vielä erikseen mainittu, että valmisteluvaiheessa kustannuksista on pyydetty vielä erikseen lausunto sisäministeriöltä ja Poliisihallitukselta.

Esityksen mukaan muutokset voidaan toteuttaa valtiontalouden kehyspäätösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen puitteissa ja näin ollen esityksestä ei aiheudu lisäkustannuksia valtiontalouteen. Valtiovarainministeriöllä ei ole asiasta huomautettavaa.

Lisätiedot
Neuvotteleva virkamies Niina Puolusmäki p. 0295530454, etunimi.sukunimi@vm.fi